Лейчук Анна Геннадіївна,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність «Маркетинг»;
науковий керівник:
Хоменко Інна Олександрівна,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри маркетингу, PR-технологій та логістики;
Національний університет «Чернігівська політехніка»

ШЛЯХИ ТА РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ГРОШОВИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Грошові активи є найліквіднішою частиною оборотних коштів будь-якого підприємства. Ефективне управління ними є критично важливим для забезпечення фінансової стабільності, платоспроможності та підвищення загальної конкурентоспроможності. Нераціональне використання грошових коштів, їхній надлишок або, навпаки, дефіцит може призвести до втрачених можливостей, зниження прибутковості та навіть до банкрутства у бізнесі.

Грошові активи включають готівку в касі, кошти на поточних та депозитних рахунках у банках, а також грошові еквіваленти (короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції) [1].

Їхня основна функція обслуговування фінансово-господарської діяльності підприємства: оплата поставок, виплата заробітної плати, розрахунки з бюджетом та іншими контрагентами. Раціональне управління грошовими активами передбачає їхній постійний рух, що забезпечує безперервність виробничого процесу.

Для забезпечення фінансової стійкості підприємство має зосередитися на своїй фінансовій діяльності, яка охоплює кілька критичних напрямків: регулярне планування грошових надходжень і виплат, дотримання розрахункових правил, а також пошук ідеального балансу між власним та запозиченим капіталом для максимально ефективного використання. Ця стабільність досягається лише за умови, що фінансові потоки здатні надійно покривати всі борги та зобов’язання компанії на будь-який момент часу [2].

Ефективність управління грошовими активами залежить від комплексу заходів, спрямованих на оптимізацію їхнього обігу. *Цей комплекс включає [3]:*

– оптимізація витрат, суть якої полягає в усуненні надмірних витрат та забезпеченні максимально ефективного використання наявних фінансових ресурсів, що значно покращує управління грошовими потоками та підвищує фінансову стабільність підприємства, адже кожен зекономлений ресурс стає додатковим джерелом капіталу;

– вигідні умови з постачальниками, необхідність яких полягає у веденні переговорів для отримання знижок та встановлення гнучких і сприятливих

платіжних графіків, що дозволяє підприємству оптимізувати свої вихідні грошові потоки та підтримувати ліквідність;

– ефективне управління дебіторською заборгованістю, що вимагає посилення контролю за своєчасним поверненням боргів від клієнтів, що не лише забезпечує своєчасне надходження коштів, а й зменшує ризик неплатоспроможності, оскільки затримка або непогашення боргів створює значну невизначеність у фінансовому плануванні;

– стратегічне планування, адже усі ці дії повинні бути частиною єдиної, чіткої стратегії управління грошовими потоками, яка допомагає підприємству визначити конкретні цілі, детально спланувати їх реалізацію та оцінити отримані результати;

– систематичний контроль та адаптація, що є необхідним для регулярного аналізу та моніторингу фінансової звітності, особливо грошових потоків, що дозволяє швидко адаптувати стратегії управління до внутрішніх та зовнішніх ризиків, забезпечуючи гнучкість і стабільність фінансової діяльності в довгостроковій перспективі.

Резерви для підвищення ефективності використання грошових активів є прихованими можливостями, які можна активувати для суттєвого покращення фінансового стану підприємства [4]. За своєю суттю, це не просто накопичені кошти, а невикористаний потенціал для оптимізації фінансових потоків та підвищення прибутковості. Удосконалення фінансового потенціалу можливе шляхом підвищення результативності розміщення та використання ресурсів підприємства. *Це багатогранний процес, що охоплює такі ключові напрями:*

1) забезпечення розвитку виробництва та зростання активів, суть якого полягає у стратегічному реінвестуванні прибутку у виробничі потужності, модернізацію обладнання та впровадження інновацій для стимулювання економічного зростання, при цьому зберігаючи платоспроможність та кредитоспроможність підприємства для сталого розвитку.

2) мобілізація фінансових ресурсів, необхідність якої полягає в ефективному управлінні наявними коштами, включаючи оптимізацію грошових потоків та раціональне управління робочим капіталом, що забезпечує безперебійність усіх операцій та допомагає уникнути фінансових криз.

3) підвищення рівня конкурентоспроможності, що вимагає ефективного використання фінансових ресурсів для інвестування у маркетинг, дослідження та розробки, що дозволяє компанії швидше реагувати на зміни ринку, виділятися серед конкурентів та створювати унікальну цінність для споживачів.

Ефективне управління грошовими активами – це безперервний процес, що вимагає постійного аналізу, планування та контролю. Підвищення ефективності використання грошових коштів можливе шляхом оптимізації грошових потоків, прискорення дебіторської заборгованості, раціоналізації платежів та ефективного управління залишками. Резервами для зростання є впровадження сучасних технологій, мінімізація надлишкових запасів готівки та розвиток

системи фінансового планування. Успішне застосування цих заходів не лише зміцнює фінансову стабільність підприємства, а й створює міцну основу для його сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності на ринку.

Список використаних джерел

1. Скоробогатова В. В. Грошові кошти як основна складова монетарних активів: економічна та облікова сутність поняття // Вісник ЖДТУ. Економіка, управління та адміністрування. 2012. № 1(59), ч. 1. С. 193–197. DOI: https://doi.org/10.26642/jen-2012-1(59)ч.1-193-197

2. Терещенко С. І., Федай В. В. Ефективне використання оборотних активів підприємством // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2019. Вип. 2. С. 67–71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsna_ekon_2019_2_14 (дата звернення: 19.09.2025).

3. Ясіновська І., Кольба Р. Шляхи підвищення ефективності системи управління грошовими потоками підприємства в умовах війни // Молодий вчений. 2023. № 11 (123). С. 168–174. DOI: https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-11-123-34 (дата звернення: 19.09.2025).

4. Ареф'єв С. О., Ничипорук М. М. Резерви підвищення ефективності використання фінансового потенціалу підприємства // Актуальні проблеми інноваційного розвитку кластерного підприємництва в Україні : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 27 березня 2020 р.). Київ : КНУТД, 2020. С. 128–134.

5. Khomenko I.O., Nazarenko I. I., Tesliuk N.P. The methodology of marketing research the capitalization of financial agents in the financial services market in Ukraine in the context of sustainable development. Sustainability benchmarks and progress: EU-Ukraine experience: Makarenko, I., Vorontsova, A. (Eds). The Academic Research and Publishing UG (i. G.), Hamburg, Germany, 2024. P.229-244.

6. Хоменко І. О., Горобінська І.В., Назаренко Я.Я., Теслюк Н.П. Досягнення фінансової безпеки в контексті завдань фінансового менеджменту підприємства. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2025. № 1 (41). С. 323-336.